

C-130/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. március 9.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Juzgado de lo Social n.º 3 de Barcelona (Spanyolország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. március 4.

Felperes:

YJ

Alperes:

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)

Az alapeljárás tárgya

Nyugdíjjal kapcsolatos kifogás az Instituto Nacional de la Seguridad Social (országos társadalombiztosítási intézet, Spanyolország) ellen, amelyben a megállapított öregségi nyugdíj tekintetében egy 10%-os – a felnevelt gyermekek után járó – nyugdíj-kiegészítést kérnek.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát annak meghatározása képezi, hogy a saját döntésük alapján előrehozott nyugdíjat igénybe vevő nőknek a felnevelt gyermekek után járó nyugdíj-kiegészítésből azokkal szemben történő kizárása, akik nem veszik igénybe az előrehozott nyugdíjat, vagy azt nem saját döntésük alapján teszik, összeegyeztethető-e azon európai szabállyal, amely a szociális biztonság terén az egyenlő bánásmódot a lehető legszélesebb értelemben biztosítja, azaz férfiak és nők között, de a nők esetében egymás között is.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

„A 79/7 irányelv értelmében vett közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek tekinthető-e az olyan szabály, mint a Ley General de la Seguridad Social (a társadalombiztosításról szóló általános törvény) 60. cikkének (4) bekezdése, amely az önkéntesen (előrehozott) nyugdíjba vonuló nőket kizárja a felnevelt gyermekek után járó nyugdíj-kiegészítésből azon nőkkel szemben, akik szintén önként vonulnak nyugdíjba, de a törvényben meghatározott életkorban, vagy bár előrehozott nyugdíjat igényelnek, de azt szakmai pályafutásuk során végzett munkájuk okán, fogyatékoság esetén, vagy azért teszik, mert a nyugdíjazás előtt nekik fel nem róható okból szűnt meg a munkaviszonyuk?”

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az Európai Unió Alapjogi Chartája 21. cikkének (1) bekezdése és 34. cikkének (1) bekezdése az EUMSZ 157. cikk (4) bekezdésével összefüggésben értelmezve.

A férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló, 1978. december 19-i 79/7/EGK tanácsi irányelv: 3. cikk (1) bekezdésének a) pontja, 4. cikk (1) és (2) bekezdése, 7. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontja.

A férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló 2006/54/EK irányelv 2. cikke (1) bekezdésének b) pontja.

Az Európai Unió Bíróságának 2019. december 12-i Instituto Nacional de la Seguridad Social ítélete (C-450/18, EU:C:2019:1075): 28., 30., 33., 37., 42., 44., 46–50., 57., 58., 60., 62., 63. és 65. pont és a rendelkező rész.

Az Európai Unió Bíróságának 2018. június 5-i Grupo Norte Facility ítélete (C-574/16, EU:C:2018:390), 46. pont.

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

1. Real Decreto Legislativo 8/2015. de 30 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General de la Seguridad Social (a társadalombiztosításról szóló általános törvény egységes szerkezetű változatának elfogadásáról szóló, 2015. október 30-i 8/2015. sz. királyi törvényerejű rendelet)

„60. cikk Felnevelt gyermekek után járó nyugdíj-kiegészítés a társadalombiztosítási rendszer járulékalapú nyugdíjai esetén

(1) A társadalombiztosításhoz való demográfiai hozzájárulásukra tekintettel nyugdíj-kiegészítés jár azon nőknek, akiknek vér szerinti gyermekeik születtek, vagy akik gyermekeket fogadtak örökbe, és a társadalombiztosítási rendszer

valamely alrendszerében járulékalapú öregségi, özvegyi vagy tartós rokkantság esetére járó nyugdíjban részesülnek.

Az említett kiegészítés – amely minden tekintetben a járulékalapú állami nyugdíj jogi jellegével rendelkezik – a hivatkozott nyugdíjak alapösszege tekintetében alkalmazott meghatározott százalékból adódó eredménynek megfelelő összegből áll, amely a gyermekek számától függ az alábbi csoportok szerint:

- a) két gyermek esetén: 5 százalék.
- b) három gyermek esetén: 10 százalék.
- c) négy vagy több gyermek esetén: 15 százalék.

[...].

(2) Amennyiben az eredetileg megállapított nyugdíj összege – a kiegészítés alkalmazása nélkül – meghaladja a [törvényben meghatározott legmagasabb] összeghatárt, a nyugdíj és a kiegészítés összege nem haladhatja meg az engedélyezett kiegészítés 50 százalékaival megemelt, hivatkozott összeghatárt.

Ugyanígy, ha a megállapított nyugdíj összege – a kiegészítést csak részben alkalmazva – eléri a [törvényben meghatározott legmagasabb] összeghatárt, az érdekelt jogosult lesz továbbá a kiegészítés azon részének 50 százalékára, amely meghaladja az adott időpontban hatályos legmagasabb összeghatárt.

[...]

Ha a kiegészítendő nyugdíjat – nemzetközi szabályozás alkalmazási körében – az összes időarányos biztosítási időszak alapján kell megállapítani, a kiegészítést a megállapított elméleti nyugdíj alapján kell kiszámítani és az eredmény tekintetében a vonatkozó arányos részt alkalmazni kell.

[...]

(4) A nyugdíj-kiegészítés nem alkalmazandó az érdekelt saját döntése alapján történő előrehozott nyugdíj igénybevétele esetén és részleges nyugdíj esetén sem [...].

A fentiek ellenére meg kell állapítani a kért nyugdíj-kiegészítést, ha a részleges nyugdíj alapján igényelnek teljes nyugdíjat, az adott esetre vonatkozó nyugdíjkorhatár betöltését követően.

[...]”

A Tribunal Constitucional (alkotmánybíróság, Spanyolország) 2018. október 16-i 114/18. sz. végzése (ECLI:ES:TC:2018:114A)

„E határozatban a Tribunal Constitucional [alkotmánybíróság] nem minősítette elfogadhatónak a Juzgado de lo Social [szociális és munkaügyi bíróság, Spanyolország] által benyújtott alkotmányossági kifogást, mert »a nyugdíj-kiegészítés szempontjából – amelynek célja azon anyák kárpótlása, akiknek nem saját döntésük alapján és az LGSS 207. cikkében foglalt okok miatt rövidül le a »járulékfizetési időszakuk« – a jogalkotó által az LGSS 60. cikkének (4) bekezdésében bevezetett különbségnek objektív és észszerű indoka van [...], mivel az előrehozott nyugdíj lerövidíti a rendszerhez való hozzájárulási időszakot, és hosszabbá teszi a nyugdíj igénybevételének időszakát, ezért logikus, hogy a jogalkotó az ilyen igények számának csökkentésére irányuló szabályokat vezet be.»

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 YJ, aki 1954-ben született, 2017. december 2-án öregségi nyugdíjat igényelt, amelyet a 2017. december 11-én hozott határozatban havi 2954,05 euró alapösszeg szerint állapítottak meg számára, 86%-os arányú nyugdíjjal a havi 2573,70 euró nyugdíjmaximum alapján, mivel tekintetében a rendes nyugdíjkorhatárt megelőző minden egyes negyedév után levontak 0,50%-ot, és ennek alapján havi 2470,75 euró összegű nyugdíjat állapítottak meg számára, 2017. december 14-i hatállyal.
- 2 A felperes e határozat ellen pert megelőző kifogást nyújtott be, amelyben előadta, hogy három gyermeket felnevelt anyaként jogosult a nyugdíj-kiegészítésre, ezért 10%-kal meg kell emelni a nyugdíját. Az alperes 2018. május 9-én határozatot hozott, és miután YJ kérelmét elutasították, utóbbi keresetet nyújtott be, amelyben a Ley General de la Seguridad Social (a társadalombiztosításról szóló általános törvény; a továbbiakban: LGSS) 60. cikke által szabályozott, a felnevelt gyermekek után járó nyugdíj-kiegészítést kéri, amely 5–15%-os emelést jelent az öregségi, özvegyi vagy tartós rokkantság esetére járó nyugdíjban részesülő azon nők számára, akiknek két vagy több gyermekük van.

Az alapeljárás feleinek alapvető érvelése

Az felperes álláspontja és érvei

- 3 A felperes előadja, hogy a nyugdíj-kiegészítésnek a jogalkotó által adott indokolása hátrányos megkülönböztetést eredményez azon nők tekintetében, akik ténylegesen hozzájárultak a társadalombiztosítási rendszerhez és önkéntesen előrehozott nyugdíjba vonulásuk miatt nem részesülhetnek nyugdíj-kiegészítésben, eltérően azon nőktől, akik teljes összegű nyugdíjjal – akár a nyugdíjmaximumnak megfelelő összeggel – vonulnak nyugdíjba, valamint eltérően azon özvegyektől, akiknél nem vizsgálják szakmai életútjukat, mivel a férj vagy az örökhagyó által teljesített járulékfizetések alapján állapítják meg a nyugdíj-kiegészítésre való jogot.

- 4 A Tribunal Constitucional (alkotmánybíróság) 114/18. sz. végzésére hivatkozással a felperes megállapítja, hogy az egyik különvélemény azzal indokolja az álláspontját, hogy a jogszabályok értelmezésére irányuló tevékenység során a nemek közötti egyenlőség szempontját kell előnyben részesíteni, oly módon, hogy ha a látszólag semleges szabályok az egyenlőséghez való jogot sértő igazságtalan helyzeteket teremtenek, és ezzel rejtett vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés történik, az alkotmánybíróknak a szó szerinti tartalmat meghaladóan kell az értelmezési tevékenységet végeznie.
- 5 A továbbiakban kifejti, hogy az LGSS 60. cikkének jelenlegi szabályozása ellentétes a közösségi szabályozással és nem felel meg annak a célnak, amelyre kidolgozták, amely cél az Európai Bizottság, a Parlament és a Tanács ajánlásaira adott válasz volt a nemek közötti szakadéknak az állami nyugdíjak terén történő csökkentése érdekében. Ezzel kapcsolatban pedig az Európai Unió Alapjogi Chartájának az EUMSZ 157. cikk (4) bekezdésével összefüggésben értelmezett 21. cikkének (1) bekezdésére és 34. cikkének (1) bekezdésére hivatkozik.
- 6 Ennek következtében a felperes úgy véli, az a nő, akinek két vagy több gyermeke van, egyenlőtlen bánásmódban részesül az öregségi nyugdíj igénybevétele módjának tekintetében, azon jogszabályi cél ellenére, amely a demográfiai hozzájárulás kiegyenlítésére irányul, amelyet minden dolgozó nő egyformán megtesz.
- 7 Egyetért az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésével és konkrétan a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló 2006/54/EK irányelv 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjára hivatkozik abban az értelemben, hogy nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetésről van szó, mivel a nők közötti indokolatlan és aránytalan megkülönböztetés történik az öregségi nyugdíj igénybevételekor. Az Európai Unió Bírósága 2018. június 5-i ítéletének 46. pontjára hivatkozik (C-574/16), amely kimondja, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérő módon.

Az alperes álláspontja és érvei

- 8 Az INSS közigazgatási határozattal megtagadta a felnevelt gyermekek után járó nyugdíj-kiegészítést annak alapján, hogy a társadalombiztosításról szóló általános törvény 60. cikkének (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a hivatkozott nyugdíj-kiegészítés nem alkalmazandó az érintett személy döntése alapján történő előrehozott nyugdíj igénybevétele esetén.
- 9 Előadja, hogy a felnevelt gyermekek után járó nyugdíj-kiegészítésnek a saját döntés szerinti öregségi nyugdíj (a saját döntés alapján előrehozott nyugdíj és a részleges nyugdíj) terén történő alkalmazása mellőzésének célja megelőzni annak ösztönzését, hogy a vállalkozások vagy maguk az érdekeltek igénybe vegyék azon munkavállalók előrehozott nyugdíjazását, akiknél az alapösszeg meghaladja a

nyugdíjmaximumot, mivel így nem sújtják őket a csökkentési együttthatók alkalmazásával, amelyeket az alapösszeg elnyel.

- 10 Az alperes ugyanakkor ellenzi az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését, mert az EUMSZ 157. cikk (4) bekezdése nem alkalmazandó a vitatott kérdés tekintetében, mivel a felperes keresetében nem a vitatott jogszabályi rendelkezés aránytalanságából eredő, nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetésre hivatkozik, hanem arról van szó, hogy két nőnemű személy esetében az egyik – a másikhoz viszonyítva – feltehetően nem részesül a törvény előtti egyenlő bánásmódban az öregségi nyugdíj összegét tekintve, ha különböző módon kívánják azt igénybe venni.
- 11 Továbbá, az alperes egyetért a Tribunal Constitucional (alkotmánybíróság) végzésében foglalt érveléssel, miszerint nem hátrányos megkülönböztetésről van szó, hanem törvény előtti egyenlőtlenségről, és a jogalkotó széles mozgástérrel rendelkezik a társadalombiztosítási rendszer ellátásainak szabályozására.
- 12 Végül azzal érvel, hogy az EUMSZ 157. cikk (4) bekezdésében hivatkozott, előnyöket nyújtó intézkedések az érdemi egyenlőség szintjéhez tartoznak, a hátrányos megkülönböztetés tilalmától eltérően, amely az alaki egyenlőség szintjén jelenik meg, amely intézkedéseket az Európai Unió Bírósága úgy ítélte meg, hogy a nőkhez viszonyítva a férfiak számára nem jelentenek túlzottan hátrányos megkülönböztető bánásmódot, annak vizsgálata nélkül, hogy azoknak az összes nő tekintetében történő alkalmazása megfelelő-e.
- 13 A fent kifejtettek összegzéseként az INSS ellenzi az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését, mert a Tribunal Constitucional (alkotmánybíróság) tisztázott minden kétséget azzal kapcsolatban, hogy az LGSS 60. cikkének (4) bekezdése összeegyeztethető-e a törvény előtti egyenlőség elvével, amelyet a Constitución Española (spanyol alkotmány) 14. cikke és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. cikke biztosít, és mert az uniós jogi szabályok nem alkalmazandók a vitatott ügyre.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid ismertetése

- 14 A kérdést előterjesztő bíróság a Tribunal Constitucional (alkotmánybíróság) 114/18. sz. ítéletével kapcsolatban abból indul ki, hogy a Tribunal Constitucional (alkotmánybíróság) az alkotmányossági felülvizsgálat szempontját alkalmazza, vagyis azt vizsgálja, hogy a felnevelt gyermekek után járó nyugdíj-kiegészítés összeegyeztethető-e a spanyol alkotmány 14. cikkében rögzített egyenlő bánásmóddhoz való alapvető jogra vonatkozó értelmezési szabályokkal. Ezért megállapítja, hogy az nem akadályozza a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését, mivel a jelen ügyben előterjesztett kérdés az uniós jog, nem pedig a spanyol alkotmány alkalmazására vonatkozik.
- 15 Azt állítja tehát, hogy ha a jelen ügyben nem olyan helyzetek kiegyenlítéséről van szó, amelyekben a nők szülési szabadságot vettek igénybe, illetve a nőket a

szakmai előmenetelük során a szülést követő munkakiesés miatt érő hátrányok megszüntetéséről sincs szó, figyelembe véve, hogy a nyugdíj-kiegészítés nem kapcsolható össze a gyermeket szülő nők biológiai állapotával, és ha a kiegészítés nem alkalmazandó azon nők tekintetében, akik gyermeknevelés céljából megszakították szakmai tevékenységüket, amely alapján megállapításra került, hogy az LGSS 60. cikkének (1). bekezdése közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül a férfiak tekintetében a 79/7 irányelv által tiltott helyzettel azonos helyzetben, nincsen olyan taktikai ok és jogi indok, amely akadályozná ugyanezen érvelés alkalmazását az azonos helyzetben lévő összes nő tekintetében, a kiegészítendő nyugdíj igénybevételének módjától és idejétől függetlenül.

- 16 Másképpen fogalmazva, ha a LGSS 60. cikkének (4) bekezdése kizárja a nyugdíjat igénylő nők egy csoportját, konkrétan azokat, akik saját döntésük alapján hozták előre a nyugdíjazásukat – és nem az összes ilyen nőt, mivel a nyugdíjkorhatár előrehozatalának meghatározott eseteinél nem alkalmazzák az említett kizárást –, annak ellenére, hogy a nyugdíjba vonulás minden esetben és mindig saját döntésen alapszik, fel kell tenni a kérdést, hogy a 79/7 irányelv értelmében vett hátrányos megkülönböztetésnek tekinthető-e azon nők kizárása is, akik a törvényben előírt rendes nyugdíjkorhatárt előrehozzák, ha e kizárás észszerűtlen és indokolatlan.
- 17 Azon érveléssel kapcsolatban, miszerint a felperes nyugdíja meghaladja a jogosultság keletkezésének időpontjában Spanyolországban meghatározott nyugdíjmaximumot, kétségtelen, hogy a felnevelt gyermekek után járó nyugdíj-kiegészítést alkalmazni kell, ahogy arról az LGSS 60. cikkének (2) bekezdése rendelkezik, annak ellenére, hogy a megállapított összeg meghaladja a nyugdíjmaximumot, amint ez a jelen ügyben is történik, mivel a megállapított nyugdíj magasabb összegű, mint az említett nyugdíjmaximum.
- 18 Az elbírálendő ügy megoldása céljából fel kell tenni a kérdést, hogy a saját döntésük alapján előrehozott nyugdíjat igénybe vevő nők kizárása a felnevelt gyermekek után járó nyugdíj-kiegészítésből, szemben azon nőkkel, akik a törvényben meghatározott rendes nyugdíjkorhatár szerint vonulnak nyugdíjba, vagy akik előrehozott nyugdíjat igényelnek, de azt szakmai pályafutásuk során végzett munkájuk okán vagy fogyatékoság esetén teszik, vagy az olyan nőkkel szemben is, akik azért veszik igénybe az előrehozott nyugdíjat, mert közvetlenül a nyugdíjazás előtti időszakban nekik fel nem róható okból megszűnt a munkaviszonyuk, összeegyeztethető-e azon európai szabállyal, amely az egyenlő bánásmódot a lehető legszélesebb értelemben biztosítja, azaz nem csak a férfiak és a nők között, hanem a nők között is.